

Tegen de bestaande reglementering van het *bioscoop*bezoek bestaan een aantal bezwaren. Deze zijn voornamelijk een gevolg van ouderdomsverschijnselen, die onvermijdelijk opduiken bij een wet uit 1920 die in 1957 voor het laatst werd aangepast. Geen van deze bezwaren lijkt echt onoverkomelijk, al kan men zich natuurlijk vragen stellen naar het nut van een wet, die aan minderjarigen beneden 16 jaar de toegang tot de bioscoopzalen verbiedt, in een tijdperk waarin video meer en meer gemeengoed wordt. De toepassing van de artikelen 383-386ter Sw. roept meer fundamentele bezwaren op, die zich voornamelijk manifesteren wanneer de films in kwestie zich werkelijk op de scheidingslijn tussen kunst en pornografie bewegen. De bestaande onzekerheid en juridische willekeur — en de koehandel die daarmee gepaard gaat — zijn uiteraard geen positieve kwaliteiten.

Het voornaamste probleemgebied situeert zich op het vlak van de *videoverhuur* en -verkoop. Op dit ogenblik is het zo dat om het even wie om het even welke videocassette kan kopen of huren in een videotheek. Anderzijds gaat het niet op oplossingen voor te stellen zoals bijzondere taxaties, omdat dit van gruwelvideo's een zeer duur en dus enkel voor een (financiële) elite betaalbaar produkt zou maken.

Mogelijk vindt men een aanzet tot een oplossing in het Duitse voorbeeld. Een commissie quoteert daar alle videocassettes. Het materiaal, dat niet toegankelijk voor minderjarigen wordt verklaard, mag weliswaar vrij verkocht worden (geen censuur!), maar uitsluitend in een afgescheiden deel van de videotheek, waarin minderjarigen niet toegelaten zijn.

Dit zou het probleem op het niveau van de videotheken oplossen, maar kan uiteraard niets doen op het niveau van de contactname thuis: jongeren, die 'video nasties' afdraaien, gehuurd door b.v. vader of moeder.

Vermits video een medium is met een bij uitstek privé karakter, wordt in deze een cruciale rol gespeeld door de ouders, terwijl de scholen best wat meer tijd aan film- of media-opvoeding zouden mogen besteden. Een versnippering van het mediapubliek door televisie en VCR legt immers de verantwoordelijkheid terug waar ze in eerste instantie thuishoort: bij de opvoeders.

De filmkeuring: het standpunt van een distributeur

De kritiek vanuit het filmbedrijf op de filmkeuring is niet nieuw, en is het afgelopen jaar ook regelmatig in de pers aan bod gekomen.

In de eerste plaats voelen filmverdelers en bioscoopuitbaters zich benadeeld door dit in alle opzichten gedateerd systeem; wat is immers de waarde of de zin van een keuring voor bioscoopfilms als diezelfde films binnen zes maanden na hun bioscooprelease voor iedereen te huur liggen in de videotheek op de hoek, en binnen het jaar te bekijken zijn op één van de pakweg 14 zenders die momenteel binnen handbereik van de gemiddelde Belgische kabelkijker liggen?

Niemand, of althans weinigen, betwisten, zelfs in de context van een snel veranderend medialandschap, het nut van een filmkeuring, alleen loopt het met die keuring in de praktijk dus behoorlijk mis.

De steeds veranderende samenstelling van de commissie zorgt er immers

voor dat het hele systeem nog het meest lijkt op een loterij, temeer daar absoluut geen richtlijnen bestaan over wat mag en wat niet mag, en de commissieleden oordelen volgens zeer duistere en zeer subjectieve criteria.

Overigens is om te beginnen al de lijst waaruit de commissieleden worden geput een lachertje.

Nog afgezien van het feit dat een aantal prominent op die lijst voorkomende personaliteiten allang het tijdelijke voor het eeuwige hebben verwisseld of geëmigreerd zijn naar verre landen, valt vooral op dat vrouwen en jongeren schadelijk zijn ondervertegenwoordigd.

Vrouwen halen niet eens de 20 %, terwijl letterlijk *niemand* jonger dan 25 (!) op deze lijst figureert. Van enige representativiteit is dan ook geen sprake.

Het is toch om ziek te worden dat een dergelijk lukraak samengeraapt zootje de wetgevende macht krijgt om coupures te gaan suggereren in een film van Brian De Palma (c.q. *The Untouchables*, die pas na een overigens volstrekt zinloze coupure 'k.t.' mocht, terwijl deze schitterende, maar zeer gewelddadige film zelfs na die coupure duidelijk ongeschikt is voor jonge kinderen)!

Verder dient ook te worden aangestipt dat de commissie niet echt genuanceerd kan oordelen: een film wordt of vrijgegeven voor alle leeftijden, of pas voor 16-jarigen en ouder.

In zowat alle ons omringende landen, en ook in de Verenigde Staten, bestaan systemen waarbij de keurders — lees: censors — tenminste over nog een derde mogelijkheid beschikken, nl. een quoteringsysteem dat de film vrijgeeft voor 12- of 13-jarigen.

Bovendien biedt het Amerikaanse systeem nog de mogelijkheid om in laatste instantie de ouders te laten beslissen: bepaalde films zijn b.v. toegelaten vanaf 17 jaar, tenzij de persoon in kwestie vergezeld is van zijn ouders.

Het is in dit verband trouwens frappant hoe vaak de Belgische keuring zich isoleert van haar internationale collega's, en hoe een geweldfilm hier probleemloos k.t. loopt terwijl je in de buurlanden minstens twaalf moet zijn, terwijl anderzijds hier bepaalde films k.n.t. lopen die je net over de grens met de hele familie kan gaan bekijken.

Overigens mag het beperkt gamma geen excuus zijn voor het stuntelige natte vinger-werk van de huidige commissie, die, als je een reeks recente gevallen overloopt, totaal inconsequent blijkt te oordelen: enerzijds worden expliciete geweldfilms als *Predator*, *Aliens* en *Rambo II* zonder coupures 'kinderen toegelaten', terwijl onschuldige komedies als *Who's that Girl* en *Catholic Boys* pas na herkeuring moeizaam door de censuur worden vrijgegeven, en een volstrekt onschadelijke tienerkomedie als *The Wild Life* pas 'kinderen toegelaten' mag na het verwijderen van een scène waarin, ik citeer het keuringsrapport, 'een vrouw met uitzonderlijke naakte borstklieren zich in het openbaar vertoont'.

Is geweld geen probleem, met seks heeft de commissie het duidelijk moeilijk. Ook Robert Altman's *Beyond Therapy* mocht niet door 'kinderen' worden gezien vanwege 'een ongezonde atmosfeer (beeld van een onevenwichtige maatschappij waar alles gericht is op seks)'.

Ook het nochtans unaniem door de filmpers bejubelde *Barfly* van Barbet Schroeder vonden de commissieleden 'vulgaire' en 'immoreel' — k.n.t. dus.

Dat in *Aliens* iemand door een mechanisch monster letterlijk in tweeën wordt getrokken, is blijkbaar onschuldig entertainment, geschikt voor kinderen...

De conclusie dat het huidige keuringssysteem dus op werkelijk alle niveaus en vanuit alle mogelijke invalshoeken faalt, is dan ook snel getrokken — en correct.

Tenslotte is het ook een publiek geheim dat de samenstelling van de commissie 'manipuleerbaar' is — wie z'n mannetjes in de commissie heeft zitten, kan op beide oren slapen: in het geval van een positieve keuring is zelfs geen motivatie nodig en blijft de stemming in principe geheim...

Jan Verheyen
Zaakvoerder 'The Independent Group'
Brussel, 12 november 1987